Юлія Стрелецька
(Чернівці)

Науковий керівник – к.ф.н. асист. Лукащук М.В.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІКТ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СШ

Анотація. *Актуальність теми зумовлена суперечністю між нормативною вимогою формувати здатність до письмової взаємодії в режимі реального часу засобами іноземної мови і станом шкільної практики, у якій цифрові сервіси залучають епізодично, через недостатню забезпеченість комп'ютерними технологіями. Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробленні та експериментальній перевірці методики розвитку вмінь англомовного писемного мовлення учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій.*

Ключові слова: *писемне мовлення, англійська мова, інформаційно-комунікаційні технології.*

Abstract. *The article addresses the use of information and communication technologies in English lessons for developing the writing skills of ninth-grade learners. The topicality of the research stems from the contradiction between the normative requirement to form the ability of basic-school learners to interact in writing in real time by means of a foreign language and the actual state of school practice, in which digital services are used occasionally for vocabulary and grammar drilling rather than for systematic work on producing coherent text.*

The aim of the study is to substantiate theoretically, develop and verify experimentally a methodology for developing the English writing skills of ninth-grade learners by means of information and communication technologies. The object of the research is the process of teaching English writing to basic-school learners; the subject is the methodology of using digital technologies for developing the writing skills of ninth-graders.

The scientific novelty lies in the fact that a three-component

***Key words**: written speech, English language, information and communication technologies, writing competence.*

Актуальність дослідження. Писемне мовлення посідає в сучасній іншомовній освіті місце, яке важко було передбачити. Якщо донедавна письмо розглядали переважно як допоміжний засіб закріплення лексико-граматичного матеріалу та як форму контролю, то нині воно перетворилося на основний канал повсякденної комунікації підлітка: листування в месенджерах, коментування дописів, ведення блогів, участь у міжнародних освітніх проєктах. Державний стандарт базової середньої освіти прямо вимагає, щоб учень «взаємодіяв з іншими особами в усній і письмовій формі та в режимі реального часу засобами іноземної мови»[20], а Закон України «Про освіту» вводить до переліку ключових компетентностей одночасно здатність спілкуватися іноземними мовами.[17] Отже, вимога поєднати роботу над письмом із цифровим інструментарієм має статус не методичної новації, а нормативного орієнтира.

Водночас шкільна практика змінюється повільніше за нормативну базу. Цифрові сервіси найчастіше залучають до тих етапів уроку, які найлегше піддаються автоматизації, тоді як власне продукування зв'язного тексту залишається переважно в межах традиційного зошита.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Стан наукового опрацювання проблеми можна схарактеризувати як нерівномірний. Загальнотеоретичні засади формування компетентності в письмі викладено в підручнику за редакцією С. Ю. Ніколаєвої «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика.[18]. Питання креативного письма досліджувала О. Б. Бігич [1], етапність навчання письмових жанрів – С. Ю. Ніколаєва та В. В. Черниш [18], систему вправ – Л. В. Курило та Л. Несік і Н. Лихошвед [16]. Цифровий складник проблеми описали С. Кійко та Ю. Кійко, А. В. Кирпа [15], а потенціал і ризики систем штучного інтелекту – Л. В. Городнича та Л. Чайка зі співавторами [9]. Зарубіжна традиція представлена працями К. Гайленда, [25] Д. Ферріс і Дж. Гедкока [24], С. Вайґл [27].

Попри це, залишається низка недостатньо вивчених аспектів.

Переважну частину досліджень виконано на матеріалі вищої школи, тоді як шкільний рівень представлено порівнянно менше, а в українській лінгводидактиці бракує праць, у яких цифровий інструмент добирався б за відповідністю конкретного етапу розвитку письмового тексту, а не за принципом технічної привабливості; майже не описано умов, за яких сервіси автоматизованої перевірки не витісняють учителя з процесу оцінювання, а доповнюють його. Саме ці питання зумовлюють актуальність дослідження: цілісна методика розвитку вмінь англомовного письма дев'ятикласників засобами інформаційно-комунікаційних технологій, узгоджена з чинними модельними програмами та побудована на процесуальній моделі письма, досі не розроблена.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «інформаційно-комунікаційні технології» належить до тих, що увійшли в педагогічний обіг швидше, ніж встигли набути термінологічної визначеності. У найширшому тлумаченні до них зараховують сукупність методів, засобів і процесів, що забезпечують створення, зберігання, опрацювання та передавання інформації із застосуванням обчислювальної техніки й телекомунікацій. У вужчому, лінгводидактичному розумінні йдеться про цифрові засоби, залучені до процесу навчання мови з конкретною методичною метою. Різниця між цими тлумаченнями не є абстрактними: у першому випадку до ІКТ належить будь-яке використання комп'ютера на уроці, зокрема демонстрація зображення через проєктор; у другому – лише таке, яке змінює характер навчальної діяльності учня. А. Ворначев, характеризуючи цифровізацію мовної освіти, наголошує саме на процесуальному боці явища: цифрові технології не додаються до наявної методики, а трансформують її, змінюючи ролі учасників навчального процесу [4, с. 303]. Водночас автор застерігає проти технологічного оптимізму, вказуючи на потребу балансу з традиційними методами через ризики надмірного екранного навантаження.

Нормативне закріплення поняття в українському освітньому просторі відбулося через категорію інформаційно-комунікаційної компетентності. Державний стандарт базової середньої освіти визначає її як упевнене і відповідальне використання цифрових технологій із дотриманням принципів академічної доброчесності,

а Концепція «Нова українська школа» формулює інформаційно-цифрову компетентність як упевнене, застосування інформаційно-комунікаційних технологій для створення, пошуку, опрацювання та обміну інформацією з обов'язковими складниками медіаграмотності, безпеки в інтернеті та дотримання авторського права [17, с. 8].

Особливої уваги потребує питання про поєднання автоматизованого та вчительського зворотного зв'язку. Дані свідчать, що автоматизована перевірка не заміщує вчителя, а перерозподіляє його функції. Найбільші коефіцієнти впливу машинної перевірки зафіксовано для граматичної правильності, найменші – для виконання комунікативного завдання [26, с. 5], тобто саме та ділянка, яку технологія опрацьовує найгірше, залишається зоною відповідальності вчителя. Л. В. Городнича формулює цю умову як принцип: технологія виконує допоміжну функцію, тоді як педагог зберігає роль наставника [9, с. 69].

Вибір цифрових інструментів для шкільної практики має підпорядковуватися не популярності сервісу, а сукупності методичних і організаційних критеріїв. На підставі аналізу літератури та практики роботи закладів освіти сформовано декілька критеріїв. Перший – відповідність етапу роботи над текстом, тобто здатність інструмента обслуговувати конкретні процесуальні моделі. Другий – доступність за умов безкоштовного використання, суттєвий для закладу освіти в сільській місцевості. Третій – простота опанування як учителем, так і учнями, оскільки час, витрачений на навчання роботи із сервісом, віднімається від часу на навчання мови. Четвертий – можливість збереження історії роботи учня, без якої неможливе відстеження результат. П'ятий – безпечність середовища й відповідність вимогам захисту персональних даних неповнолітніх. Шостий – працездатність за умов нестабільного інтернет-з'єднання, що для гірських районів є не теоретичним припущенням, а щоденною реальністю. Сьомий – забезпечення комп'ютерними технологіями закладів освіти.

Застосування цих критеріїв до н аявного інструментарію дало змогу згрупувати сервіси за п'ятьма функційними категоріями, які відповідають етапам роботи над текстом.

Деякі дані виявляють обставину, яку в методичній літературі

зазвичай оминають: умови безкоштовного доступу до низки популярних сервісів упродовж останніх років суттєво звузилися, що унеможливлює системну роботу впродовж навчання без придбання ліцензії. Ця обставина має пряме методичне значення: інструмент, недоступний у безкоштовному режимі, не може бути покладений в основу методики, розрахованої на масове впровадження в закладах освіти з обмеженим фінансуванням.

Підсумовуючи огляд цифрових інструментів, методично обґрунтований добір передбачає не максимізацію кількості сервісів, а мінімізацію їх за умови покриття всіх етапів роботи над текстом. Оптимальним для закладу загальної середньої освіти видається набір із інструментів, кожен із яких відповідає за свій підрозділ: сервіс для генерування ідей, для спільного створення тексту, автоматизованої мовної перевірки, для публікації та письмової взаємодії, відпрацювання правильності написання слів, повідомлень. Такий набір реалістичний й не створює для учня когнітивного перевантаження, на яке вказують дослідники.

Розглядаючи платформи для розвитку письма їх умовно можна розділити на підсистеми. Вправи на формування мовної основи письма: орфографічні та лексичні вправи, граматично-структурні вправи найчастіше використовують *LearningApps, Wordwall, Quizlet, LiveWorksheets*. Вправи на формування вмінь текстотворення: аналіз тексту-зразка; побудова плану та абзацу; розгортання і згортання тексту; редагування чужого тексту використовують *Google Docs*, *Write and Improve, Grammarly*. Вправи на комунікативно-творчі завдання: письмо для реального адресата; спільний письмовий проєкт; цифрова історія або книжка; рефлексивний коментар автора використовують *Book Creator, StoryJumper, Google Classroom, ePals, Canva*. Дані підсистеми допомагають учням поступово розвивати навички письма

Перша підсистема має підготовчий характер і виконує допоміжну, але необхідну функцію. Її завдання спрямовані на автоматизацію тих операцій, які на етапі створення зв'язного тексту мають виконуватися без свідомого контролю. Сюди належать вправи на орфографію тематичної лексики, утворення форм, добір синонімів, використання сполучних засобів. Цифровий складник тут виконує функцію тренажера з негайним зворотним зв'язком, і в

цьому полягає його головна перевага над традиційною письмовою вправою: учень дізнається про помилку одразу, а не через день, коли помилкова форма вже встигла закріпитися. Прикладом такої вправи є завдання на впорядкування слів у речення з подальшим самостійним доповненням двома власними реченнями тієї самої структури, виконуване в конструкторі інтерактивних вправ.

Друга підсистема становить методичне ядро всієї системи, оскільки саме на цьому рівні формуються вміння, яке найчастіше фіксують дослідники: логічна організація тексту, використання конекторів, композиційна цілісність абзацу [22, с. 1073]. Вправи цієї підсистеми будуються за типами. Вправи на аналіз тексту-зразка передбачають виявлення композиційних частин, підкреслення сполучних засобів, визначення адресата й мети написання; у цифровому середовищі вони виконуються за допомогою функції коментування, що дає змогу кільком учням працювати з одним текстом одночасно і бачити спостереження однокласників. Вправи на побудову плану й абзацу спираються на можливість переміщення текстових блоків: учень отримує розсипані речення абзацу й упорядковує їх, після чого пояснює обраний порядок. Вправи на розгортання й згортання тексту тренують уміння варіювати обсяг: із поданого абзацу скласти одне речення, що передає його зміст, або, навпаки, розгорнути тезу в абзац із трьох-чотирьох речень. Окремим різновидом вправ цієї підсистеми є завдання з опорою на візуальний матеріал: І. М. Свириденко доводить, що система вправ із соціокультурною зоровою наочністю формує в старшокласників аналітичне мислення, уміння аргументувати та композиційно організовувати текст [21, с. 120]. Вправи на редагування чужого тексту мають особлива дидактичне значення, оскільки оперувати помилками в чужому тексті психологічно легше, ніж у власному, а перенесення набутого вміння на власний текст відбувається поступово.

Третя підсистема реалізує комунікативний вимір письма. Її завдання відрізняються від попередніх наявністю реального адресата й реального продукту. Дані досліджень підтверджують, що саме ця обставина працює як самостійний мотиваційний чинник. Мотиваційний ресурс третьої підсистеми може бути посилений ігровими механіками: К. Подуфалова та А. Піддубняк,

розглядаючи гейміфікацію саме англомовного писемного мовлення старшокласників, серед умов її успішності називають чіткі цілі, безпечне середовище, взаємонавчання, конструктивний зворотний зв'язок і публічне визнання результату [19, с. 42], а С. Б. Шелудченко та А. М. Корень показують, що рівні, бали, таблиці лідерів і механізми зворотного зв'язку дають учителеві змогу відстежувати результат і адаптувати складність завдань під потреби учня [22, с. 46]. Отже, завдання третьої підсистеми виконують подвійну функцію: формують уміння продукування й водночас підтримують мотивацію, без якої тривала робота над текстом стає для дев'ятикласника обтяжливою.

Подана система дає змогу простежити кілька закономірностей. По-перше, у міру переходу від першої підсистеми до третьої змінюється форма контролю: від автоматичної перевірки, що не потребує участі вчителя, до взаємооцінювання, які без учителя неможливі. Це підтверджує тезу про перерозподіл, не витіснення функцій педагога. По-друге, кількість цифрових інструментів зростає незначно, оскільки одне й те саме середовище спільного редагування обслуговує більшість завдань другої підсистеми, і це відповідає сформульованій вище вимозі мінімізації набору сервісів. По-третє, у кожній підсистемі присутній компонент, що вимагає від учня власного мовленнєвого продукту навіть у найпростіших вправах: після автоматизованого завдання учень додає два власні речення. Такий прийом запобігає перетворенню цифрової вправи на механічне клацання, у чому й полягає найпоширеніша хиба застосування конструкторів інтерактивних завдань.

Умовою ефективності системи є послідовність її впровадження. Спроба одночасно запровадити всі три підсистеми й усі інструменти призводить до перевантаження як учнів, так і вчителя.

Висновки Проведене дослідження було спрямоване на теоретичне обґрунтування, розроблення та експериментальну перевірку методики розвитку вмінь англомовного писемного мовлення учнів дев'ятого класу засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Виконання поставлених завдань дає підстави для таких узагальнень.

1. Письмо в сучасній лінгводидактиці постає як самостійний продуктивний вид мовленнєвої діяльності з власною

психолінгвістичною структурою, а не як допоміжний засіб закріплення мовного матеріалу чи форма контролю. Розмежування понять «письмо», «писемне мовлення» та «компетентність у письмі» має пряме методичне значення, оскільки визначає добір вправ і критеріїв оцінювання. Компетентність у письмі має ярусну будову, у якій технічні навички становлять базу, мовні навички – проміжний рівень, а мовленнєві вміння планування, продукування, редагування та самооцінювання – вершину; наскрізними щодо всіх ярусів є знання жанрових зразків і ціннісне ставлення учня до написаного.

2. Наявні підходи до навчання письма не є взаємовиключними, і протиставлення продуктного, процесуального та жанрового підходів має історичний характер. Для основної школи оптимальною є процесуальна рамка, доповнена жанровим моделюванням на етапі ознайомлення з новим типом тексту та продуктними критеріями на етапі оцінювання.

3. Узагальнення кількісних даних міжнародних метааналізів засвідчує вагомий, але нерівномірний вплив технологічно підсиленого навчання на результати іншомовного письма. Ефект автоматизованого зворотного зв'язку для тих, хто вивчає мову як іноземну, майже вдвічі перевищує показник для носіїв мови; тривалі втручання дають ефект, більш ніж утричі більший за короткі; спільне письмо в цифровому середовищі переважає індивідуальне за показниками організації та зв'язності тексту, але не за показниками мовної правильності. Із цього випливає ключове теоретичне положення роботи: технологія не є самостійним чинником навчального успіху й дає результат лише тоді, коли вбудована в методично обґрунтовану стратегію.

4. Аналіз нормативного забезпечення показав, що чинні документи створюють достатню підставу для системної роботи з цифровими інструментами на уроках письма, причому формулювання Державного стандарту базової середньої освіти щодо письмової взаємодії в режимі реального часу робить використання цифрового середовища не факультативним, а обов'язковим для досягнення запланованого результату. Дві чинні модельні навчальні програми відрізняються ступенем деталізації вимог до цифрового письма, і програма, що виокремлює рубрику

письмової та онлайнової взаємодії з переліком цифрових жанрів, надає вчителеві більше опор для планування.

5. Добір цифрових інструментів має здійснюватися за сукупністю критеріїв: відповідність фазі роботи над текстом, доступність за умов безкоштовного використання, простота опанування, можливість збереження історії роботи учня, безпечність середовища та працездатність за нестабільного з'єднання. Застосування цих критеріїв виявило суттєву практичну обставину: умови безкоштовного доступу до низки популярних сервісів упродовж останніх років звузилися, що обмежує можливість покласти їх в основу масово застосовної методики й вимагає оновлення описів.

Список використаної літератури

1. Бігич О. Б. Креативне письмо на уроках іноземної мови: малі віршовані форми як засоби формування міжкультурної компетентності. *Іноземні мови*. 2017. № 2. С. 11–15. DOI: 10.32589/im. v0i2.122621. URL: https://fl.knlu.edu.ua/article/view/122621 (дата звернення: 06.09.2026).
2. Бойко О. Ю., Норель О. С., Голубєва І. В. Інтегративна методологія змішаного навчання у процесі викладання іноземних мов: поєднання класичних освітніх практик та цифрових технологій. *Академічні візії*. 2025. Вип. 45. С. 1-10. DOI: 10.5281/zenodo.16574414. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2049 (дата звернення: 06.09.2026).
3. Бойко О. Ю., Романюк В. Л., Малій А. С. Потенціал штучного інтелекту у навчанні англомовного письма. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 69, т. 1. С. 32–36. DOI: 10.32782/2663-6085/2024/69.1.5. URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_1/7.pdf (дата звернення: 06.09.2026).
4. Ворначев А. Цифровізація у процесі вивчення англійської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 71, т. 1, С. 301–306. DOI: 10.24919/2308-4863/71-1-45. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_1/47.pdf (дата звернення: 06.09.2026).
5. Гапон Л., Петришина О. Формувальне оцінювання на уроках української мови й літератури в контексті впровадження нової

української школи. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 51. С. 433–441. DOI: 10.24919/2308-4863/51-67. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/51_2022/67.pdf (дата звернення: 06.09.2026).
6. Гарна С. Ю., Ковальова Т. Г., Щербатюк В. С. Ефективні цифрові інструменти в роботі вчителя-філолога. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 60. С. 237–242. DOI: 10.32782/2663-6085/2023/60.48. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/60/48.pdf (дата звернення: 15.09.2026).
7. Головацька Н., Колісніченко Т., Гоменюк О. Використання штучного інтелекту у вивченні англійської мови як другої. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія.* 2025. Вип. 855-856. С. 31–40. DOI: 10.31861/gph2025.855-856.31-40. URL: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/998 (дата звернення: 15.09.2026).
8. Голуб Т. П., Коваленко О. О., Назаренко О. І., Жигжитова Л. М. Аналіз використання сервісів ШІ для генерування тексту у вищій освіті. *Академічні студії. Серія «Педагогіка».* 2025. Вип. 1. С. 25–31. DOI: 10.52726/as.pedagogy/2025.1.4. URL: http://academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/698 (дата звернення: 18.09.2026).
9. Городнича Л. В. Штучний інтелект у роботі вчителя англійської мови: теоретичне обґрунтування та методичні засади практичного застосування. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2026. Вип. 167. С. 67–74. DOI:10.31392/NZ-udu-167.2026.07. URL: http://nz.npu.edu.ua/article/view/366154 (дата звернення: 15.09.2026).
10. Григор'єва Т. І., Михайловська О. В., Кулак В. О. Формування основ креативного письма студентів мовних спеціальностей з використанням автентичних літературних творів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 55. т. 1. С. 142–149. DOI: 10.32782/2663-6085/2023/55.1.28. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_1/28.pdf (дата звернення: 18.09.2026).
11. Гуревич Р., Коношевський Л., Коношевський О., Габрійчук Л., Слободянюк А. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх учителів засобами електронного навчання.

Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2023. № 3(127). С. 322–350. URL: https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/гуревич.pdf (дата звернення: 06.09.2026).
12. Деякі питання організації дистанційного навчання: наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115: зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.09.2020 за № 941/35224 (зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.09.2025 № 1213). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20 (дата звернення: 23.09.2026).
13. Довгалюк Т. А. Формування професійно-орієнтованої мотивації старшокласників до вивчення англійської мови в процесі розвитку вмінь англомовного письма. *Академічні візії*. 2026. Вип. 54, С. 1-14. URL: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/3061 (дата звернення: 23.09.2026).
14. Кирпа А. В. Використання соціальної мережі Instagram у навчанні англійської мови учнів старшої школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. № 6. Т. 86. С. 52–69. DOI: 10.33407/itlt.v86i6.4491. URL: https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4491 (дата звернення: 06.09.2026).
15. Кійко С., Кійко Ю. Формування компетенції іншомовного писемного мовлення студентів за допомогою електронних дидактичних засобів. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Германська філологія*. 2021. Вип. 831–832. С. 85–96. DOI: 10.31861/gph2021.831-832.85-96. URL: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/327 (дата звернення: 15.09.2026).
16. Курило Л. В. Вправи для навчання майбутніх викладачів англійської мови професійно орієнтованого наукового писемного мовлення. *Іноземні мови*. 2013. № 1. С. 28–33. URL: https://fl.knlu.edu.ua/article/view/122400 (дата звернення: 06.09.2026).
17. Нова українська школа : концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Л. Гриневич, О. Елькін, С. Калашнікова та ін. ; за заг. ред. М. Грищенка. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. С. 34-40 URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-

compressed.pdf (дата звернення: 18.09.2026).
18. Ніколаєва С., Черниш В. Навчання молодих науковців написання тез виступів на конференціях. *Іноземні мови*. 2022. № 1. С. 3–8. DOI: 10.32589/1817-8510.2022.1.257861. URL: https://fl.knlu.edu.ua/article/view/257861 (дата звернення: 23.09.2026).
19. Подуфалова К., Піддубняк А. Гейміфікація як інструмент підвищення мотивації старшокласників до навчання англомовному писемному мовленню. *Journal of Cross-Cultural Education*. 2025. Т. 6. № 1. С. 39–47. DOI: 10.31652/2786-9083-2025-6(1)-39-46. URL: https://vspu.net/jcrosscultural/index.php/journal/article/view/32 (дата звернення: 17.09.2026).
20. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п (дата звернення: 23.09.2026).
21. Свириденко І. М. Формування вмінь писемного мовлення старшокласників на уроках іноземної мови з використанням соціокультурної зорової наочності. *Імідж сучасного педагога.* 2026. 2(227). С. 118–124. DOI: 10.33272/2522-9729-2026-2(227)-118-124. URL: https://isp.pano.pl.ua/article/view/355038 (дата звернення: 23.09.2026).
22. Чайка Л., Лозинська Л., Глінська Н. Використання штучного інтелекту (ChatGPT, Grammarly, DeepL) у навчанні академічного письма англійською мовою. *Вісник науки та освіти*. 2026. 2(44). С. 1068–1080. DOI: 10.52058/2786-6165-2026-2(44)-1068-1080. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/38449 (дата звернення: 24.09.2026).
23. Шелудченко С. Б., Корень А. М. Інструменти гейміфікації як мотиватор при навчанні англійської мови. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*. 2024. № 2. С. 44–50. DOI:10.52726/as.pedagogy/2024.2.7. URL https://www.academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/596 (дата звернення: 06.09.2026).
24. Ferris D. R., Hedgcock J. S. Teaching L2 Composition: Purpose, Process, and Practice. 4th ed. New York ; Abingdon : Routledge, 2023. 480 p. URL: https://www.routledge.com/Teaching-L2-Composition-Purpose-Process-and-Practice/Ferris-Hedgcock/p/

book/9780367436780 (дата звернення: 27.09.2026).
25. Hyland K. Second Language Writing. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 303 p. URL: https://research-portal.uea.ac.uk/en/publications/second-language-writing/ (дата звернення: 23.09.2026).
26. Wei P., Wang X., Dong H. The impact of automated writing evaluation on second language writing skills of Chinese EFL learners: a randomized controlled trial. *Frontiers in Psychology*. 2023. Vol. 14. Art. 1249991 DOI: 10.3389/fpsyg.2023.1249991. URL: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1249991 (дата звернення: 27.09.2026).
27. Weigle S. C. Assessing Writing. Cambridge : Cambridge University Press, 2002. 268 p. URL: https://www.cambridge.org/core/books/assessing-writing/42DBD7006ED2EE3E9DDCE370C004B669 (дата звернення: 06.09.2026).

References

1. Bihych, O. B. (2017). Creative writing in foreign language lessons: Short poetic forms as a means of developing intercultural competence. Inozemni movy, No. 2, pp. 11–15. https://doi.org/10.32589/im.v0i2.122621. Available at: https://fl.knlu.edu.ua/article/view/122621 (accessed: 06.09.2026).
2. Boiko, O. Yu., Norel, O. S., & Holubieva, I. V. (2025). An integrative methodology of blended learning in foreign language teaching: Combining traditional educational practices and digital technologies. Academic Visions, Issue 45, pp. 1–10. https://doi.org/10.5281/zenodo.16574414. Available at: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/2049 (accessed: 06.09.2026).
3. Boiko, O. Yu., Romaniuk, V. L., & Malii, A. S. (2024). The potential of artificial intelligence in teaching English writing. Innovative Pedagogy, Issue 69, Vol. 1, pp. 32–36. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/69.1.5. Available at: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2024/69/part_1/7.pdf (accessed: 06.09.2026).
4. Vornachev, A. (2024). Digitalisation in the process of learning English. Current Issues of the Humanities, Issue 71, Vol. 1, pp. 301–306. https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-1-45. Available at: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_1/47.pdf (accessed: 06.09.2026).

5. Hapon, L., & Petryshyna, O. (2022). Formative assessment in Ukrainian language and literature lessons in the context of implementing the New Ukrainian School. Current Issues of the Humanities, Issue 51, pp. 433–441. https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-67. Available at: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/51_2022/67.pdf (accessed: 06.09.2026).
6. Harna, S. Yu., Kovaliova, T. H., & Shcherbatiuk, V. S. (2023). Effective digital tools in the work of a language and literature teacher. Innovative Pedagogy, Issue 60, pp. 237–242. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/60.48. Available at: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/60/48.pdf (accessed: 15.09.2026).
7. Holovatska, N., Kolisnichenko, T., & Homeniuk, O. (2025). The use of artificial intelligence in learning English as a second language. Scientific Bulletin of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Series: Germanic Philology, Issues 855–856, pp. 31–40. https://doi.org/10.31861/gph2025.855-856.31-40. Available at: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/998 (accessed: 15.09.2026).
8. Holub, T. P., Kovalenko, O. O., Nazarenko, O. I., & Zhyzhytova, L. M. (2025). Analysis of the use of AI-based text generation services in higher education. Academic Studies. Series: Pedagogy, Issue 1, pp. 25–31. https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2025.1.4. Available at: http://academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/698 (accessed: 18.09.2026).
9. Horodnycha, L. V. (2026). Artificial intelligence in the work of an English language teacher: Theoretical foundations and methodological principles of practical application. Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences, Issue 167, pp. 67–74. https://doi.org/10.31392/NZ-udu-167.2026.07. Available at: http://nz.npu.edu.ua/article/view/366154 (accessed: 15.09.2026).
10. Hryhorieva, T. I., Mykhailovska, O. V., & Kulak, V. O. (2023). Developing the foundations of creative writing among students majoring in languages through the use of authentic literary works. Innovative Pedagogy, Issue 55, Vol. 1, pp. 142–149. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/55.1.28. Available at: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_1/28.pdf (accessed:

18.09.2026).
11. Hurevych, R., Konoshevskyi, L., Konoshevskyi, O., Habriichuk, L., & Slobodianiuk, A. (2023). Developing the general cultural competence of future teachers through e-learning. Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies, No. 3 (127), pp. 322–350. Available at: https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/гуревич.pdf (accessed: 06.09.2026).
12. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020). On certain issues of organising distance learning: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1115 of 8 September 2020, registered with the Ministry of Justice of Ukraine on 28 September 2020 under No. 941/35224 (as amended by Order No. 1213 of 5 September 2025). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20 (accessed: 23.09.2026).
13. Dovhaliuk, T. A. (2026). Developing professionally oriented motivation among upper secondary school students to learn English through the development of English writing skills. Academic Visions, Issue 54, pp. 1–14. Available at: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/3061 (accessed: 23.09.2026).
14. Kyrpa, A. V. (2021). The use of the social network Instagram in teaching English to upper secondary school students. Information Technologies and Learning Tools, Vol. 86, No. 6, pp. 52–69. https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4491. Available at: https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/4491 (accessed: 06.09.2026).
15. Kiiko, S., & Kiiko, Yu. (2021). Developing students' foreign language writing competence through electronic didactic tools. Scientific Bulletin of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Series: Germanic Philology, Issues 831–832, pp. 85–96. https://doi.org/10.31861/gph2021.831-832.85-96. Available at: https://journals.chnu.edu.ua/gp/article/view/327 (accessed: 15.09.2026).
16. Kurylo, L. V. (2013). Exercises for teaching future teachers of English professionally oriented scientific writing. Inozemni movy, No. 1, pp. 28–33. Available at: https://fl.knlu.edu.ua/article/view/122400 (accessed: 06.09.2026).
17. Hryshchenko, M. (Ed.). (2016). The New Ukrainian School: Conceptual Foundations of Secondary School Reform. Compiled by L. Hrynevych, O. Elkin, S. Kalashnikova et al. Kyiv: Ministry

of Education and Science of Ukraine, pp. 34–40. Available at: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf (accessed: 18.09.2026).
18. Nikolaieva, S., & Chernysh, V. (2022). Teaching young researchers how to write conference presentation abstracts. Inozemni movy, No. 1, pp. 3–8. https://doi.org/10.32589/1817-8510.2022.1.257861. Available at: https://fl.knlu.edu.ua/article/view/257861 (accessed: 23.09.2026).
19. Podufalova, K., & Piddubniak, A. (2025). Gamification as a tool for increasing upper secondary school students' motivation to learn English writing. Journal of Cross-Cultural Education, Vol. 6, No. 1, pp. 39–47. https://doi.org/10.31652/2786-9083-2025-6(1)-39-46. Available at: https://vspu.net/jcrosscultural/index.php/journal/article/view/32 (accessed: 17.09.2026).
20. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). On certain issues concerning state standards of complete general secondary education: Resolution No. 898 of 30 September 2020. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п (accesed: 23.09.2026).
21. Svyrydenko, I. M. (2026). Developing upper secondary school students' writing skills in foreign language lessons through the use of sociocultural visual aids. The Image of the Modern Teacher, No. 2 (227), pp. 118–124. https://doi.org/10.33272/2522-9729-2026-2(227)-118-124. Available at: https://isp.pano.pl.ua/article/view/355038 (accessed: 23.09.2026).
22. Chaika, L., Lozynska, L., & Hlinska, N. (2026). The use of artificial intelligence (ChatGPT, Grammarly, DeepL) in teaching academic writing in English. Bulletin of Science and Education, No. 2 (44), pp. 1068–1080. https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-2(44)-1068-1080. Available at: https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/38449 (accessed: 24.09.2026).
23. Sheludchenko, S. B., & Koren, A. M. (2024). Gamification tools as a motivating factor in English language teaching. Academic Studies. Series: Pedagogy, No. 2, pp. 44–50. https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2024.2.7. Available at: https://www.academstudies.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/596 (accessed: 06.09.2026).
24. Ferris, D. R., & Hedgcock, J. S. (2023). Teaching L2 Composition:

Purpose, Process, and Practice. 4th ed. New York; Abingdon: Routledge. 480 p. Available at: https://www.routledge.com/Teaching-L2-Composition-Purpose-Process-and-Practice/Ferris-Hedgcock/p/book/9780367436780 (accessed: 27.09.2026).
25. Hyland, K. (2019). Second Language Writing. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press. 303 p. Available at: https://research-portal.uea.ac.uk/en/publications/second-language-writing/ (accessed: 23.09.2026).
26. Wei, P., Wang, X., & Dong, H. (2023). The impact of automated writing evaluation on second language writing skills of Chinese EFL learners: A randomized controlled trial. Frontiers in Psychology, Vol. 14, Article 1249991. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1249991. Available at: https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1249991 (accessed: 27.09.2026).
27. Weigle, S. C. (2002). Assessing Writing. Cambridge: Cambridge University Press. 268 p. (Cambridge Language Assessment Series). ISBN 978-0-521-78446-7. Available at: https://www.cambridge.org/core/books/assessing-writing/42DBD7006ED2EE3E9DDCE370C004B669 (accessed: 06.09.2026).